

Theater als groepstherapie

Ramsey Nasr en H el ne Devos spelen Woody Allens gitzwarte comedy-drama 'Husbands and Wives'

KIM VAN DE PERRE

Toneelgroep Amsterdam bewerkt Woody Allens filmklassieker *Husbands and Wives* over het failliet van relaties. Met – o ironie – twee  berromantici in de hoofdrollen. 'Ik blijf, tegen beter weten in, geloven in de eeuwige, allesverzengende liefde.'

"Dit is bullshit!" De hilarische openingssc ne van *Husbands and Wives* zet meteen de toon. Jack en Sally gaan scheiden, maar het zijn vooral hun beste vrienden Gabe en Judy die totaal in shock zijn. Temeer omdat – kleine spoiler voor wie Woody Allens klassieker na 25 jaar (!) nog niet gezien mocht hebben – de breuk hun eigen problemen blootlegt. De boodschap is duidelijk: na x aantal jaar samenzijn is geen enkel huwelijk veilig voor onrust, frigiditeit, (zin in) overspel, of erger: sleur. *Deal with it.*

Wie hoopt op een avondje onbezorgd lachen tijdens de theaterbewerking van Toneelgroep Amsterdam, weze dus gewaarschuwd. Voor een komedie is *Husbands and Wives* soms bijzonder wrang. Zeker omdat de Australische regisseur Simon Stone resoluut de kaart trekt van de rauwheid. "Woody Allen met een flinke scheut Ingmar Bergman", zegt Ramsey Nasr (42), die samen met H el ne Devos (27) een van de hoofdrollen vertolkt.

"Mensen kijken nu eenmaal graag naar andere mensen die zich door de extremen van het leven worstelen", zei Stone daar zelf onlangs over in de Britse krant *The Guardian*. Devos geeft haar regisseur helemaal gelijk. Het dode-duifsyndroom, noemt de actrice zoiets. "Je wilt niet naar die dode duif kijken, maar tegelijk kun je niet anders. En wanneer je kijkt is er die zweem van opluchting: gelukkig ben ik nog niet zo plat als die duif."

Goed mogelijk dat sommige toeschouwers zich w l herkennen in de duif. Maar dat confronterend aspect is net de kracht van de voorstelling, meent Devos. "Door naar een wond te kijken doet die vaak minder zeer. Theater kan heel cathartisch of inzichtelijk werken."

In dat opzicht heeft *Husbands and Wives* zelfs iets van een therapeutische groepsessie. Zeker omdat een deel van het publiek mee op het podium zit. Een knipoog naar de Amerikaanse Dr Phil- en Jerry Springer-televisieshows van deze wereld. Nasr: "Een heel toepasselijke vorm. Het is geen interactief theater, maar er is wel interactie."

Open relaties

Opmerkelijk: ondanks al het geruzie en buitenechtelijk gevogel omschrijft zowel Nasr als Devos het stuk als 'hoopvol'. "Alleen komt die hoop uit onverwachte hoek", zegt Nasr, die Gabe speelt in het stuk. "Van personages die ondanks alles met hernieuwde kracht liefde uit hun relatie blijven puren. Of die opnieuw beginnen."

Een interpretatie die misschien niet zo verwonderlijk is als je weet dat beide acteurs eerder romantici dan cynici zijn als het op de liefde aankomt. Hoppen sommige leeftijdsgenoten liever van partner naar partner, dan geeft Devos de voorkeur aan "die ene allesverzengende liefde". "Sommigen zijn misschien meer gebaat bij een open relatie. Doe gerust. Maar ik zou dat emotioneel niet kunnen." Van nature is ze eerder angstig, zegt ze, maar in de liefde smijft ze zich wel volledig. "Elke nieuwe relatie is voor mij een oprechte poging om samen oud te worden. Ik geloof daar

► Hoofdrolspelers Ramsey Nasr en H el ne Devos in *Husbands and Wives*. 'Woody Allen met een flinke scheut Ingmar Bergman.'   JAN VERSWEYVELD

tegen beter weten in, dat de eeuwige liefde bestaat."

"Laat die 'tegen beter weten in' er maar af", zegt Nasr. "Het bestaat. Alleen weet ik niet of iedereen het vindt. Of dat zo'n ultieme liefde wel het einddoel moet zijn? Er zijn verschillende vormen van geluk en liefdesgeluk is daar een van. Maar misschien zit het toeval niet mee, of ben je zelf te gecompliceerd."

Ook Devos' romantische kijk op de liefde is wars van naiviteit. Zo vindt de actrice/studente psychologie dat veel meer koppels in relatietherapie zouden moeten. "Er wordt veel te weinig gepraat." De problemen van Gabe en Judy komen ook pas naar boven als ze met die van anderen worden geconfronteerd. "In plaats van die ene kanker weg te snijden laten veel mensen die gewoon etteren. Misschien vinden koppels die anders zouden scheiden zo toch een manier om samen te leven. Of komen ze tot het besef dat ze nooit bij elkaar hadden mogen zijn: even goed."

Kwezelgedrag

In de film redden Gabe en Judy, gespeeld door Woody Allen en Mia Farrow, – opnieuw spoiler-

'Elke nieuwe relatie is voor mij een oprechte poging om samen oud te worden. Ik geloof daar tegen beter weten in, dat de eeuwige liefde bestaat'

H L NE DEVOS

alert – het uiteindelijk niet. En ook in het echte leven gingen Farrow en Allen uit elkaar, omdat die laatste een veelbesproken affaire/relatie had aangeknoopt met Farrow's adoptie dochter Soon-Yi, die 35 jaar jonger is dan de acteur/regisseur. Later werd Allen door zijn dochter Dylan Farrow van seksueel misbruik beschuldigd.

Wat velen met andere ogen naar zijn relatieklassieker heeft doen kijken. Maar dat is volgens Nasr en Devos geen bezwaar om *Husbands and Wives* vanonder het stof te halen. "Niet dat je kunst ooit los van de maker kunt en mag zien", zegt Nasr. "Kunstenaars moeten op hun eigen daden aangesproken worden, vergoelijken is not done. Nooit. Maar iets daardoor verbieden of niet opvoeren eveneens. Dat is kwezelgedrag. Alsof we allemaal zelf zulke moreel hoogstaande mensen zijn."

***Husbands and Wives* van Toneelgroep Amsterdam speelt van 19 tem 21/1 in De Singel in Antwerpen, daarna op tournee. Tga.nl**